

Vznik a vývoj školy v Troubelicích

Přesné datum založení školy v naší obci není známo. Nejstarší písemná zmínka pochází z roku 1660, kdy se v hradečanské matrice uvádí: Tomáš Rotter, rektor troubelický. Z toho je zřejmé, že zde byla škola již ve druhé polovině 17. století. Školy byly tehdy zřizovány při farních kostelech a učitel vybíral od žáků plat v penězích nebo v naturáliích. Docházka žáků byla dobrovolná. Dalších sto let nemáme o škole v Troubelicích žádnou zprávu.

Po zavedení povinné školní docházky v roce 1781 byly obce vyzývány ke zřizování obecných škol. V letech 1786/87 byla tedy i v Troubelicích postavena první obecní škola. Byl to doškový domek uprostřed vesnice s jednou třídou a světíčkou pro učitele. Střídavě se zde učily dvě třídy, jedna dopoledne, druhá odpoledne. Obec měla 770 obyvatel a dětí školou povinných bylo kolem sta. Výuku zajišťoval Jakub Zbytek z Úsova, bývalý dělostřelecký kaprál, který současně vykonával funkci písaře a zvoníka. O jeho pedagogickém vzdělání není žádných zpráv. Další samostatní učitelé, např. Jan Strouhal nebo Jan Heinisch, už měli vysvědčení o učitelské způsobilosti. Současně s nimi tu pracovalo i několik podučitelů. Úroveň zdejší školy v 19. stol. nejvíce vzrostla za působení řídícího učitele Františka Seidla (nastoupil 2. dubna 1848 a v srpnu 1886 odešel do penze). Svou prací a veřejnou činností ovlivňoval život celé obce, dokázal přesvědčit rodiče o nutnosti pravidelné školní docházky. V roce 1852 založil jako první v okrese školní knihovnu, což byl na tehdejší dobu průkopnický čin. Dále zřídil ovocnou školku pro výuku mládeže, ze svých žáků sestavil hudební kapelu, založil dva vzdělávací spolky – mužský spolek Přemysl a ženský s názvem Libuše, uvedl v život ochotnické divadlo, které se hrálo až do šedesátých let dvacátého století. V roce 1858 byla jeho zásluhou otevřena nová dvojtřídní obecná škola. Počet žáků se tehdy pohyboval mezi 140 – 160. V jedné třídě tedy bylo 70 – 80 dětí. Proto byla v roce 1890 dvojtřídní obecná škola rozšířena na trojtřídní.

V roce 1910 povolila brněnská zemská školní rada zřídit v Troubelicích také trojtřídní měšťanskou školu. Ta byla schválena jako chlapecká, ale protože se přihlásilo i 10 dívek, byla povolena výjimka. Školu v naší obci navštěvovaly děti z Troubelic, Šumvaldu, Lazců, Pískova, Lipinky, Veleboře, Police, Hradce a ze Zadního Újezda.

Vypuknutí první světové války v roce 1914 mělo za následek úpadek školy. Problémem byl nedostatek učebnic a školních potřeb, špatná docházka a nástup některých učitelů do vojenské služby. Po skončení války bylo do školy zapsáno přes 300 žáků, škola se znovu začínala rozvíjet. Od 1. září 1920 byla měšťanská škola chlapecká přejmenována na školu pro chlapce a dívky. Po válce byla postupně zaváděna na školách nová opatření jako jsou lékařské prohlídky žáků, schůzky rodičů a přátel školy, nové předměty – občanská a branná výchova, ruční práce, byly pořádány různé výstavy, divadelní představení, oslavy významných výročí...

V období velké hospodářské krize v letech 1929 – 1933 byly ve škole organizovány různé formy pomoci v nouzi – mléčné, polévkové, ošacovací akce, zakoupení učebnic pro nejpotřebnější, apod. Období mezi rokem 1928 - 1935 bylo také pro naši školu kritické vzhledem k rivalitě mezi obcemi. Děti ze Šumvaldu a Lazců byly přetahovány do Uničova. V roce 1938 se situace stabilizovala a troubelická škola se stala újezdní měšťankou pro Troubelice, Lazce, Pískov, Lipinku, Hradečnou, Hradec a Šumvald.

10. října 1938 po obsazení německým vojskem byla naše obec začleněna do tzv. Sudet. Do školy nastoupil německý ředitel. Došlo k velkým organizačním změnám - přelepení českých nápisů, zavedení německého pozdravu, příchod německých učitelů, povinná výuka

němčiny, atd. Hned na podzim 1938 byly na měšťance zrušeny první třídy a na jaře 1939 i třída čtvrtá. Během dalších dvou let dokončili výuku druhé a třetí třídy. Tímto v roce 1941 přestala měšťanka existovat. Budova byla zabrána pro vojenské účely. V obci zůstala jen čtyřtřídní obecná česká škola. Současně byla v Troubelicích otevřena německá škola pro děti ze smíšených, ale i českých rodin. Některé české děti navštěvovaly německou školu pod nátlakem, nedobrovolně. Tomu také odpovídaly výsledky. Na konci války bylo přerušeno vyučování v obou školách – v české obecné proto, že budova byla zabrána německým vojskem a v německé škole proto, že němečtí učitelé uprchli před Sovětskou armádou.

Po osvobození obce v květnu 1945 se do měšťanky přihlásili 103 žáci a do obecné školy 130 žáků. Vyučování bylo zahájeno 25. května 1945. Bylo radostné, protože válka skončila, ale obtížné, neboť některé děti uměly česky pouze hovořit, ale ne číst a psát. Aby tyto děti následkem okupace netrpěly, byl pro ně zaveden přes prázdniny doškolovací kurz českého jazyka. 1.8.1945 byl jmenován nový ředitel – Vl. Tomandl z Litovle. Období po druhé sv. válce se vyznačovalo také prací žáků pro obec – péče o okrasné záhony v obci, pravidelný sběr odpadových hmot, léčivých bylin, dále brigádnické hodiny v JZD - sklizeň brambor, jednocení cukrovky... Také tradice školy přispívat ke kulturnímu životu obce byla znovu obnovena.

Nový školský zákon z 21. dubna 1948 zavedl devítiletou povinnou školní docházku a přejmenoval školy na národní (1.- 5.roč.) a střední (6.- 9.roč.). Další školský zákon z roku 1953 opět zkrátil docházku žáků na osm let a školy sloučil v jeden celek s názvem osmiletá střední škola. V roce 1960 bylo znovu prodlouženo povinné studium do 15 let a škola dostala název základní devítiletá. Od tohoto roku začali žáci dostávat všechny učebnice a šk.potřeby zdarma. Ředitelem zdejší školy byl od roku 1967 Antonín Axman.

Protože počet žáků vzrůstal a staré budovy nevyhovovaly jak rozsahem tak stavem, usilovala obec o postavení nové školy. Plány byly vypracovány (již v roce 1950), ale stavba stále nezačínala. Ve školním roce 1959/60 se projevil nedostatek učeben- jedna třída byla umístěna ve sborovně, druhá v pionýrské klubovně, další v orlovně a dílny na č.81. Tak byla škola nouzově umístěna ve čtyřech budovách. Ve školním roce 1961/62 dosáhla škola dokonce čtrnácti tříd (410 žáků), měla jen 11 učeben, a proto bylo na prvním stupni zavedeno střídavé vyučování. Po několikaletých peripetiích a stále se opakujících odkladech byla konečně 16.prosince 1968 započata výstavba nové pavilónové školy. Přes velké obtíže s dokončovacími stavebními pracemi proběhl závěr školního roku 1970/71 ve znamení příprav na otevření nové školy, jimiž doslova žila nejen celá škola, ale i celá vesnice. Vždyť 5 876 odpracovaných brigádnických hodin žáky, učiteli, provozními pracovníky, rodiči a občany zdarma bylo krásným dokladem toho, že měli svou školu i obec rádi a byli pro jejich zvelebení ochotni vykonat kus dobré práce. Slavnostní otevření proběhlo 3. a 4. července 1971. Vyučování začalo ve středu 1. září 1971. Nová škola postupně integrovala malotřídní školy v Lazcích, Pískově, Lipince a v roce 1978 i vedení školy v Nové Hradečné (ta se osamostatnila k 1. 9. 1994). V prvním roce se zde učilo 289 žáků, postupně se počet zvyšoval. V roce 1985 nastoupilo 407 žáků, nejvíce ze všech školních let na nové škole.

Základní škola v Troubelicích poskytuje žákům úplné základní vzdělání. Mimo vlastní vyučování je také pro žáky každoročně zabezpečena řada akcí pro jejich větší rozhled, vědomosti i zájmy, např. lyžařský a plavecký výcvik, dopravní soutěže, zájezdy, výlety, exkurze, žáci se účastní řady soutěží a olympiád matematických, z českého jazyka, sportovních, výtvarných, atd. V rozpětí 35 let na škole pracovalo velké množství kroužků, jako jsou například : košíková, házená, kopaná, stolní tenis, turistický, šachový, střelecký, pěvecký, hudební, šicí, fotografický, myslivecký, jezdecký, rybářský, keramický, hasičský, počítačový ...

Naše škola žije také svůj bohatý kulturní život. Pořádala a pořádá mnoho kulturních vystoupení při příležitosti významných událostí v obci, tradicí se staly dětské

školní akademie, vítání jara, vánoční adventní koncerty a vystoupení, divadelní představení, řada besídek školní družiny, zájezdy dětí do divadel, vystoupení pěveckého sboru, hudební besídka, výstavy žákovských výtvarných a rukodělných prací, apod. Svou činností přispívá k obohacování společenského života celé obce.

Za dobu své existence prošla škola mnohými proměnami: obsahovými, právními, systémovými, personálními, modernizací vybavení učeben, sbírek pomůcek, didaktické techniky (včetně zřízení počítačové učebny) i technického zázemí školy. Velkou zásluhu na rozvoji naší školy mají bezpochyby jak všichni učitelé a vychovatelé zde působící (přes 90), tak provozní zaměstnanci a především osobnosti, které stály ve vedení školy od jejího založení. Prvním ředitelem se stal Antonín Axman, který zde působil právě v době příprav, výstavby a otevření nové školy, další tři roky to byl Jindřich Kasal, devět let Karel Kalus a dvacet dva let vedl školu Vladimír Hula.

Naše škola je v provozu již 36 let a stále je občany Troubelic označována jako „nová“. Pro mnohé z nás je to srdeční záležitost.

Zpracovala Jana Kobylková